

ศักยภาพของชุมชนในการดูแลกลุ่มผู้พิการ

“กลุ่มผู้พิการ” ในสังคมไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยในปี 2550 พบว่า มีคนพิการจำนวนประมาณหนึ่งล้านแปดแสนคน หรือคิดเป็นร้อยละ 2.9 ของประชากรทั้งหมด และร้อยละ 98 ของคนพิการ จะมีปัญหาสุขภาพและมีความเสี่ยงต่อปัญหาสุขภาพอื่นๆ สูงกว่าคนทั่วไป และส่วนใหญ่ต้องการการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์และต้องการมีงานทำ

การประเมินความต้องการของกลุ่มผู้พิการและครอบครัว จำนวน 20 ครอบครัว ในชุมชนบ้านวอแก้ว ตำบลวอแก้ว อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง ร่วมกับการเสวนากลุ่ม การจัดเวทีระดมความคิด และการฝึกทักษะเชิงปฏิบัติการ พบว่า กลุ่มผู้ดูแลผู้พิการชุมชนบ้านวอแก้ว มีความต้องการการสนับสนุนในด้านความรู้ การส่งเสริมและฟื้นฟูสมรรถภาพความสามารถของชุมชน เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ ลดภาวะแทรกซ้อนจากความพิการที่เป็นอยู่ รวมถึงฝึกทักษะของกลุ่มผู้ดูแลผู้พิการเพื่อให้สามารถดูแลผู้พิการได้อย่างมีประสิทธิภาพ สนับสนุนให้ผู้พิการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีกำลังใจในการดำเนินชีวิต เห็นคุณค่าของตนเอง และดำเนินชีวิตในสังคมได้เช่นบุคคลทั่วไป นอกจากนี้ ยังพบว่าชุมชนเกิดการพัฒนาศักยภาพในหลายด้าน คือ

- 1) การเรียนรู้ทักษะการฟื้นฟูสภาพ
- 2) การมีสำนึกในเรื่องของจิตอาสาหรือจิตสาธารณะ
- 3) การทำงานเป็นทีม
- 4) มีการนำเอานวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการดูแลผู้พิการ
- 5) มีการเข้าถึงบริการสุขภาพอย่างทั่วถึง

โดยเงื่อนไขสำคัญคือ การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ กลุ่มผู้ดูแลมีการมีลักษณะการบริหารงานด้วยความตื่นตัว มีการยอมรับความรู้หรือนวัตกรรมในการดูแลผู้พิการในรูปแบบใหม่ๆ ให้และความสนใจต่อหน่วยงานต่างๆ ที่จะนำความรู้มาถ่ายทอดให้กลุ่มอยู่ตลอดเวลา มีความรู้สึกว่าการกลุ่มต้องพยายามประคับประคองเพื่อเอาชนะข้อจำกัดและอุปสรรคต่างๆ ที่จะส่งผลต่อการดูแลผู้พิการของตนเอง นอกจากนี้กลุ่มผู้ดูแลยังมีทัศนคติในแง่บวกมองว่าทุกอย่างสามารถ “ทำได้” มีการรวมกลุ่มต่างๆ ในชุมชนเพื่อสร้างเครือข่ายในการทำงาน โดยเฉพาะการมีทุนทางสังคมที่เข้มแข็งคือ กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านที่มีความเป็นผู้นำจิตอาสา มีความเมตตา และปรารถนาจะให้ผู้พิการในชุมชนได้รับการดูแลอย่างดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ มุ่งหวังที่จะพิทักษ์สิทธิ์ของผู้พิการด้วยการติดตามการได้รับสิทธิ์ผู้พิการเบี้ยยังชีพ มีการรวมกลุ่มเพื่อจัดทำโครงการและบริหารจัดการกลุ่มผู้ดูแลและกลุ่มผู้พิการให้มีรายได้ด้วยการมีอาชีพเสริม รวมทั้งมีการบริหารกองทุนเพื่อนำมาใช้ในการดูแลผู้พิการในยามที่เจ็บป่วยฉุกเฉินอีกด้วย

อย่างไรก็ตาม ชุมชนควรได้รับการกระตุ้นและส่งเสริมให้เกิดศักยภาพในการดูแลกลุ่มผู้พิการอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้พิการและครอบครัวให้สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

สรุปจากงานวิจัย เรื่อง ความเข้มแข็งของชุมชนต่อการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้พิการ
โดยกลุ่มผู้ดูแลผู้พิการ ชุมชนบ้านวอแก้ว ตำบลวอแก้ว อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง
โดย ยงยุทธ แก้วเต็ม, ณัฏฐ์ฐรณ์ ปัญจพันธ์, วลัยลักษณ์ ชันทา, บุญศรี นุกฤต (วิทยาลัยพยาบาล
บรมราชชนนี นครลำปาง) จิราพร สันบุญเป็ง, จุริรัตน์ สมณะ (โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล
วอแก้ว ตำบลวอแก้ว อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง)